

Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030 (ESCACC30)

Seminari amb experts

Eix 1. Aigua, aliments i boscos

Data: 19 de gener de 2021, de 18:00h a 20:00h

Lloc: Youtube institucional de Govern Obert - https://youtu.be/tB2kqMWel_E

Número de participants: 172 (586 visualitzacions a 22/01/21)

Persones expertes

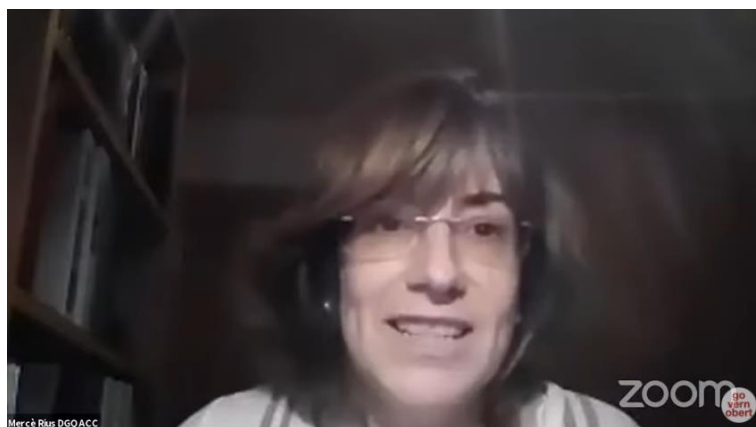
- Marc Prohom (**MP**), Cap de l'Àrea de Climatologia del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC)
- Marc Garriga (**MG**), Director del Parc Natural de l'Alt Pirineu
- Josep Mas Pla (**JM**), Investigador ICRA i Docent a la Universitat de Girona
- Marta G. Rivera (**MGR**), Directora Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris Universitat de Vic
- Mireia Banqué (**MB**), Tècnica del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

Moderadors i relatoria

- Xavi Basora, Espai TReS (moderador i conducció de la sessió)
- Xavi Sabaté, Espai TReS (gestió del xat)
- Laia Peyrí, Espai TReS (recollida d'acta)

Síntesi de la sessió

Benvinguda institucional	Per què aquest procés participatiu?? <u>Mercè Rius</u> , Directora General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic
--------------------------	--

La Directora General de Qualitat Ambiental i Canvi climàtic Mercè Rius, va obrir l'acte, amb una breu presentació introductòria de l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic i el procés participatiu associat.

“Per què aquest procés participatiu?”

Benvolgudes i benvolguts,

Moltes gràcies per la vostra assistència al primer seminari amb experts del procés de participació de l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic, 2021-2030 (coneguda amb l'acrònim d'ESCACC30), un procés que té com a lema “Actua, ets el canvi”. No voldríem que ningú interpretés aquesta crida com un traspàs de responsabilitat des de l'administració pública cap al ciutadà: si bé és cert que tots i cadascun de nosaltres podem contribuir a adaptar-nos als impactes del canvi climàtic (estalviant aigua, fent una dieta saludable i d'aliments de proximitat, consumint menys energia, etc), molt més cert és encara que l'èxit en la implementació de les polítiques públiques de canvi climàtic necessiten de la vostra participació, bé sigui a títol individual, bé sigui en qualitat de representant d'una entitat o organització social. Per això necessitem i us animem a participar en aquest procés de la nova ESCACC30.

Parlo de la nova ESCACC30 perquè des del novembre del 2012 que el Govern va aprovar l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic, horitzó 2013-2020. Un document de planificació que contenia més de 180 mesures adreçades a reduir la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic del nostre territori, dels nostres sistemes naturals i dels nostres àmbits socioeconòmics. La primera mesura a implementar que recollia l'ESCACC20 era la redacció d'una Llei catalana del canvi climàtic que definís, entre d'altres, de quina manera els diversos departaments del Govern havien d'incloure en la seva planificació sectorial la reducció de la vulnerabilitat. I això ja està recollit a la Llei 16/2017, de l'u d'agost, del canvi climàtic i cada vegada són més les planificacions sectorials que internalitzen els impactes del canvi climàtic i com afrontar-los mitjançant mesures i accions. I no només les planificacions sectorials, sinó també l'avaluació ambiental de projectes i programes. N'hi ha prou?? Segons el document Indicador Global d'Adaptació a Catalunya, elaborat per l'OCCC i inclòs en la base de dades del clima de les Nacions Unides, durant el període 2005-2014 l'adaptació als impactes del canvi climàtic a Catalunya ha incrementat en més d'un 8%. Dit d'una altra manera, evolucionem bé però no prou.

És per això que ens cal una nova estratègia d'adaptació que reculli l'expertesa de tots aquests anys, actualitzi el coneixement sobre els impactes i les vulnerabilitats, s'adeqüi a la llei de canvi climàtic i, sobretot, s'adreci a l'acció, a la realització de mesures i accions concretes d'adaptació, més si tenim en compte que ara disposem de finançament a través del Fons Climàtic. I tots vosaltres sou convidats a dir-hi la vostra, a participar activament i a contribuir a fer que Catalunya segueixi avançant positivament en la reducció de la nostra vulnerabilitat.

Moltes gràcies als ponents que avui són aquí i a la DG de Participació Ciutadana i Processos Electorals sense la qual aquest procés no hagués estat possible. I, ara, passo la paraula a en Salvador Samitier, cap de l'OCCC, que us explicarà els objectius i els mecanismes del procés participatiu.

Presentació del procés participatiu	Objectius, fases i mecanismes de participació <u>Salvador Samitier</u> , Cap de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic
--	---

El Cap de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, Salvador Samitier, va presentar el procés participatiu i altra informació d'interès per als participants.

Resum de la intervenció:

Objectius del procés participatiu:

- Apropar el coneixement sobre l'adaptació als impactes del canvi climàtic a la ciutadania.
- Debatre i prioritzar mesures que incideixin en la definició i l'elaboració de la nova ESCACC30.

El procés és obert a persones a nivell individual i també a tot tipus d'organitzacions i entitats. S'ha estructurat en tres eixos:

1. **Aigua, aliments i boscos:** com cal enfocar la disminució en la disponibilitat d'aigua?
2. **Infraestructures:** com podem replantejar determinades infraestructures?
3. **Agenda urbana – rural:** quins elements de connexió caldria incloure en ambdues agendes?

En el procés participatiu es duran a terme unes sessions amb experts (19/01, 23/02 i 09/03), sense inscripció prèvia, i tres sessions deliberatives, en les que cal inscripció prèvia (27/01, 03/03 i 17/03).

També existeix la possibilitat de fer sessions autogestionades, qualsevol organització pot plantejar fer la seva sessió amb el respectiu debat. A la web del participa gencat.cat hi ha una guia de com poder organitzar-les. Hi ha una fitxa on es poden recollir les conclusions per a poder fer-les arribar i, així, facilitar la compilació de la informació. Per últim, és possible enviar propostes: hi ha un qüestionari en línia, l'enllaç és a la mateixa web, on s'hi poden fer les propostes.

Un cop finalitzat el procés, des de l'Oficina es farà un retorn de tota l'etapa: valorarà els informes dels resultats del procés participatiu, i s'incorporaran les propostes que siguin valorades positivament i posteriorment es farà una sessió per explicar el conjunt d'aportacions rebudes, tant les que s'hagin acceptat com les descartades, així com llur motivació.

Tota la informació es publicarà al portal de gencat.cat (<https://participa.gencat.cat/processes/escacc>)

Accés a la presentació: [PDF](#)

Clima a Catalunya	Clima passat, clima futur (BAIC i projeccions) <u>Marc Prohom</u> , Servei Meteorològic de Catalunya (SMC)
-------------------	---

En Marc Prohom, del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC), fa una pinzellada als trets principals del clima passat i futur a Catalunya..

Resum de la intervenció:

En primer lloc, cal afirmar amb fermesa que el canvi climàtic és un fet. S'ha produït un augment de CO₂ atmosfèric que es relaciona directament amb l'augment de la temperatura, concretament, en dos àmbits: la temperatura mitjana global de l'atmosfera i la temperatura mitjana de la mediterrània. Aquesta última és una àrea especialment sensible a aquests tipus de canvis.

A Catalunya s'ha experimentat un increment tèrmic de 1,7°C més respecte l'any 1950, observat en la seva gran majoria en les temperatures màximes o diürnes i a l'estiu. Pel que fa a la precipitació, s'ha produït un lleuger descens del 1,6% en termes de precipitació anual, si bé no és una tendència significativa. Preocupa la disminució estadísticament significativa de la precipitació a l'estiu, de més del 5% per dècada en moltes zones del país. Relacionada amb la precipitació, s'ha pogut observar una lleugera tendència cap a períodes de sequera més llargs i períodes humits més curts i menys freqüents. Per últim, s'ha produït un increment d'un 40% dels extrems climàtics (dies de calor i nits tropicals).

En segon lloc cal parlar de les projeccions del canvi climàtic. Aquestes són simulacions del clima de la Terra per a les futures dècades basades en uns escenaris de concentració de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH). El Servei Meteorològic, per encàrrec de l'OCCC, les ha utilitzades per avaluar la bondat de les simulacions realitzades durant el període 2001-2018 amb la realitat observada. S'ha determinat que la temperatura mitjana anual supera la simulació: el ritme de creixement de la temperatura observada supera els models que s'havien predit. Pel que fa a la precipitació, no hi ha grans diferències, s'assembla força a la realitat, si bé –excepte el 2018- la precipitació observada és inferior a la projectada.

Per últim, els escenaris de canvi climàtic projectats a l'horitzó 2030-2050 són els següents: pel que fa a la temperatura, tenim projeccions de canvi d'uns 2°C respecte la mitjana climàtica 1971-2000, tot i que podria ser superior. Pel que fa a la precipitació, es preveu un descens de la precipitació al voltant del 5-10%. Relacionat amb aquesta variable, s'esperen períodes més llargs de sequera i amb conseqüències més evidents. Pel que fa als extrems climàtics, s'esperen 30 dies més de calor, 18 dies menys de glaçada i un augment de 9 nits tropicals. En l'escenari més pessimista (màxim increment de GEH), es produiria un augment de la temperatura mitjana global de 4,5°C més. La precipitació patiria un descens d'un 20% aproximadament.

Accés a la presentació: [PDF](#)

Preguntes de les persones participants:

- **Ma Àngels Alió:** M'ha sorprès que la projecció de la cimera de París es situés en nivells tant baixos. A què és degut?

Resposta: Els objectius de la cimera de París s'acordaren en base a uns compromisos dels Estats que, dissortadament, no s'estan acomplint en la seva totalitat.

- **Vicent Giroud:** Quin factor explica que sigui més complicat veure tendències en les precipitacions?

Resposta: la precipitació és una variable complicada ja que té una variabilitat molt elevada. Temporalment hi ha anys secs seguits d'anys plujosos de manera natural (és el clima de la regió). Malgrat tot, els models i les observacions són capaces de determinar senyals robustes a mida que fem una anàlisi més fina.

- **Elisabeth Escala:** Consideres que han estat i són poc ambiciosos els objectius marcats des de la UE per reduir els efectes d'aquest canvi climàtic?

Resposta: això depèn d'on parteixis. Realment són molt ambiciosos, és una revolució absoluta del model energètic. El repte no és si són ambiciosos els objectius, sinó si realment s'assoliran. La UE crec que aposta ferm per una sortida verda de la crisi actual. Podem ser moderadament optimistes en si estem en el bon camí. Falta que es facin els deures, però.

- **Narcís Prat:** Què passa amb possibles canvis sobtats del clima ja que moltes relacions poden no ser lineals? Podria ser que alguna cosa fes que en poc temps canviessin molt les temperatures més del que penseu?

Resposta: els canvis que s'estan observant confirmen que el canvi climàtic no serà un canvi lineal, estem ja en anomalies molt marcades i tot apunta que anirem cap a uns canvis molt més associats a aquest canvi d'escala que no pas lineal.

- **Gisela Loran:** Heu pogut valorar l'efecte sobre l'evapotranspiració en les diferents projeccions i escenaris?

Resposta: encara no, els escenaris que s'han fet són de precipitació i temperatura. Realment és un element bàsic per a l'agricultura; està pendent.

- **Enric Ferré Jover:** Estudieu la relació entre la presència de CO2 a l'atmosfera amb les temporades en què es llauen els camps? Hi ha estudis que relacionen aquests dos fets amb l'alliberació del carboni del sòl.

Resposta: no. No podem fer l'anàlisi tant fina. És molt interessant la reflexió, ens ho apuntem.

- **Dula Han:** Què ha causat que la realitat sigui pitjor que les previsions? Una incorrecta determinació dels paràmetres de càlcul o una falta de coneixement del fenomen?

Resposta: la realitat és pitjor que les projeccions perquè les emissions de GEH segueixen creixent a un ritme superior al necessari per acomplir amb els acords de París. Ara bé, cal matisar que la realitat demostra que les tendències de les projeccions climàtiques s'acompleixen.

Vulnerabilitat territorial	Vulnerabilitat del Pirineu davant el canvi climàtic <u>Marc Garriga</u> , Parc Natural de l'Alt Pirineu
----------------------------	--

En Marc Garriga, del Parc Natural de l'Alt Pirineu, fa un repàs general dels principals impactes del canvi climàtic als Pirineus.

Resum de la intervenció:

En primer lloc, es vol remarcar que sempre hi hagut canvis climàtics a la zona dels Pirineus, per exemple, fa 40.000 anys aquesta zona era un gran glacià, que després va desaparèixer. Actualment, el clima registrat als Pirineus consta d'un augment de 1,2°C (0,2°C per dècada) i una tendència negativa d'un 2,5% pel que fa a la precipitació. És important incloure la variable de neu, la qual presenta una tendència clarament cap a la baixa, amb canvis molt marcats.

S'ha realitzat una projecció del clima dels Pirineus en un futur en el qual, en el pitjor escenari, els Pirineus experimentarien canvis molt marcats (Observatori Pirinenc del Canvi Climàtic, OPCC).

De la mateixa manera, s'ha realitzat un seguiment dels impactes del canvi climàtic a nivell local agafant com a principal variable el nivell de biodiversitat (hàbitat i espècies). En conseqüència, des de 2005 es fa un seguiment de la biodiversitat. Els impactes a l'Alt Pirineu i Aran són els següents:

- Innivació: hi ha menys persistència de neu però el gruix màxim anual de neu és més alt (degut als fenòmens extrems que es pateixen).
- Precipitació: va en augment, segurament per influència atlàntica.
- Temperatura: increment notori.
- Mitjana de radiació solar: lleuger augment.
- Sequera: en estius de forta sequera, els boscos avancen la caiguda de la fulla. Són espècies no adaptades a la sequera. Si aquest fenomen passa sovint, la composició del bosc acabarà canviant.

Els impactes del canvi climàtic als Pirineus, en conseqüència, afectaran als següents components: biodiversitat de muntanya (flora i fauna), boscos, ecosistemes sensibles d'alta muntanya, cicle hidrològic i recursos hídrics, turisme, agricultura i pastoralisme, energia i riscos naturals.

Així doncs, es comptabilitzen 10 desafiaments del canvi climàtic pel que fa a la zona dels Pirineus:

1. Preparar a la població per afrontar els extrems climàtics.
2. Augmentar la seguretat enfront els riscos naturals.

3. Acompanyar els actors del territori enfront l'escassetat hídrica i les sequeres.
4. Garantir la qualitat de les aigües superficials i subterrànies.
5. Mantenir l'atractiu turístic dels Pirineus.
6. Fer front als canvis en la productivitat i qualitat dels cultius, i aprofitar les oportunitats emergents.
7. Preveure canvis irreversibles al paisatge.
8. Considerar la possible pèrdua de biodiversitat i els canvis dels ecosistemes.
9. Adaptar-se als desequilibris entre oferta i demanda energètica.
10. Fer front a la major difusió de malalties, plagues i espècies invasores.

Accés a la presentació: [PDF](#)

Preguntes de les persones participants:

→ **Dula Han:** en Marc comenta que s'ha incrementat lleugerament la precipitació al Pirineu. La causa primària ha sigut en freqüència o en intensitat mitjana?

Resposta: concretem que és al Parc, a l'Alt Pirineu i Aran, no al Pirineu en general. Jo crec que estan baixant els dies de precipitació però quan n'hi ha, és més extrema i, al final, acaba sumant i donant un balanç positiu.

→ **Narcís Prat:** les primeres comunitats a desaparèixer seran les fluvials associades a les glaceres o rius molt freds. Això es veu amb alguns invertebrats aquàtics. Teniu previst estudiar aquestes comunitats?

Resposta: s'estan fent seguiments sobretot en estanys.

→ **Jordi Cunillera:** en Marc ha comentat que el període de presència neu està disminuint. És similar aquesta disminució a totes les cotes? O és més significativa a cotes més baixes? Gràcies.

Resposta: a les cotes més baixes desapareix molt ràpid, s'accelera molt el desgel. El període primaveral s'avança. A cotes altes es manté força similar.

→ **Leonardo Bejarano Manjon:** com lliga aquest context de reducció de la innivació amb la candidatura dels Pirineus a acollir els Jocs Olímpics d'Hivern de 2026?

Resposta: si us referiu a la Candidatura Barcelona-Pirineus 2030, la solució que es planteja és, tal i com succeeix des de fa dues dècades, substituir la mancança de neu mitjançant la innivació artificial. Aquesta tecnologia, cada vegada més eficient en l'ús d'aigua i energia, garanteix el mantell de neu necessari per a la pràctica de l'esquí, i si bé no és una mesura d'adaptació adequada, el Govern considera que hi ha altres factors a ponderar com són la creació de llocs de treball i l'aportació a l'economia del Pirineu.

<p>Taula rodona</p>	<p>Reptes i mesures d'adaptació en l'aigua, aliments i boscos</p> <p><u>Josep Mas Pla</u>, Universitat de Girona, ICRA</p> <p><u>Marta G. Rivera</u>, Universitat de Vic</p> <p><u>Mireia Banqué</u>, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)</p>
----------------------------	--

Resum de les intervencions:

A la taula rodona hi participen en Josep Mas Pla (baix a l'esquerra), de la Universitat de Girona, na Mireia Banqué (dalt a la dreta), del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i na Marta G. Rivera (baix a la dreta), de la Universitat de Vic. El moderador, Xavier Basora (dalt a l'esquerra), els proposa unes qüestions generals respecte els tres eixos (aigua, boscos i aliments).

Persones expertes i acrònims respectius:

- Josep Mas Pla (**JM**), Investigador ICRA i Docent a la Universitat de Girona
- Marta G. Rivera (**MGR**), Directora Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris Universitat de Vic
- Mireia Banqué (**MB**), Tècnica del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
- Xavier Basora (**XB**), Espai TreS, moderador.

Josep Mas Pla – eix aigua:

→ **Estàs d'acord amb l'afirmació que el principal impacte del canvi climàtic a Catalunya és la menor disponibilitat d'aigua?**

Resposta: no crec que sigui el principal. L'impacte sobre l'aigua és molt gran i d'ell en depenen moltes coses. Si diem que és el més important, estem compartimentant el problema, quan en realitat molts d'ells formen part d'un mateix corpus, és a dir, no es pot deslligar l'aigua de la demanda agrícola o gestió forestal, per exemple. Sí, l'aigua és molt important, però és un factor que variarà (cap a pitjor), però no s'ha de deslligar d'una gestió integral com serà la del canvi climàtic.

→ **Com cal adaptar-nos-hi ara i de cara al futur més immediat?**

Resposta: la precipitació canviarà, però no només, l'augment de la temperatura farà que augmenti també l'evapotranspiració. Per tant, hi haurà un volum superior d'aigua que retornarà

a l'atmosfera sense passar per la fase "aigua blava". En conseqüència, els recursos hídrics que tindrem nosaltres i els ecosistemes seran molt menors. Ens hem de preocupar no només de l'aigua que ens queda sinó també de l'augment de l'evapotranspiració. La gestió integrada és la que ens permetrà una millor disponibilitat de recursos hídrics vers aquesta situació en la que estem.

Mireia Banqué – eix boscos:

→ D'un temps ençà se'n parla molt dels serveis ecosistèmics forestals: quins són?

Resposta: els serveis ecosistèmics no només són forestals, són tots aquells béns i serveis i funcions que els ecosistemes proveeixen a les societats humanes. Parlant dels forestals: serveis de provisió (fusta, bolets, resina, plantes medicinals), serveis de regulació (capacitat d'embornal, purificació de l'aigua, protegir els forts pendents davant de l'erosió), serveis culturals (activitats de lleure, educació ambiental, espiritualitat).

→ De quina manera els impactes del canvi climàtic i/o la gestió dels nostres boscos són determinants en la provisió d'aquestes serveis?

Resposta: Aquests serveis, els proveeixen els boscos, per tant, estan molt estretament lligats a la dinàmica que segueixen els boscos, la qual és molt lenta. Aquesta dinàmica tan lenta és hereva de dues grans coses: el clima i la gestió que hem fet d'aquests boscos. En el context explicat per en Marc Prohom i en Marc Garriga, on viurem amb menys aigua, temperatures més altes i probablement amb un règim hídric que canviarà molt, amb períodes de sequera més llargs i pluges torrencials, els boscos es veuran molt modificats per aquests dos factors, per tant els seus serveis també.

→ Què cal fer per assegurar els serveis ecosistèmics?

Resposta: la gestió és un factor clau que determinarà com serà aquest canvi. La gestió pot tenir un rol molt important en mantenir la provisió d'aquests serveis. Però repenc el que deia en Josep Mas, i estic absolutament d'acord amb el que deia, que la gestió no pot ser únicament emmarcant-nos en els boscos, perquè la relació que tenen amb l'aigua és estretíssima i, per tant, qualsevol tipus de gestió, ja sigui enfocada en afavorir uns serveis o uns altres, sempre ha d'anar mirant a costat i costat als altres elements que influencien en el bon funcionament dels boscos. És a dir, la gestió forestal ha de ser íntegra amb molts altres factors.

Marta G. Rivera – eix alimentació:

→ A Catalunya s'ha constatat una reducció progressiva de les explotacions familiars agràries a favor de l'agroindústria. Per a reduir la vulnerabilitat en la producció d'aliments, per quin model creus que hauríem d'apostar?

Resposta: por un lado, claramente habría que apostar por sistemas o modelos familiares a pequeña escala y esto incluso se puede ligar con lo que han comentado Josep y Mireia, y voy a

poner el ejemplo de la ganadería extensiva en el Pirineo. Cuando Mireia habla de servicios ecosistémicos, hay otras actividades humanas como puede ser la producción ganadera de pequeña escala, que también dan servicios ecosistémicos. Es decir, no queda claro si algunos servicios ecosistémicos son realmente derivados de la naturaleza o derivados de la acción humana. Por ejemplo, las razas ganaderas autóctonas aportan biodiversidad, eso es un servicio ecosistémico, que garantiza un escudo frente el cambio climático en los ecosistemas, y este servicio existe porque existe una actividad humana asociada a sistemas pequeños, como son los sistemas de ganadería extensiva a pequeña escala en un ecosistema como es la montaña. Otro ejemplo sería cómo van cambiando los paisajes, como los vamos moldeando, a partir de la ganadería extensiva, dando por ejemplo beneficios como la regulación de los incendios. Entonces, es muy importante cuando hablamos de modelos de producción de alimentos pensar sobre algunos modelos, qué impacto tienen, no solamente en garantizar la producción alimentaria sino también en proveernos de una serie de servicios también ecosistémicos que están arraigados por estas tradiciones que llevan miles de años en funcionamiento. Por lo tanto, producción a pequeña escala garantiza la biodiversidad, tiene una mayor fuerza para hacer frente al cambio climático, ayuda al mantenimiento de los suelos, permite arraigar las personas al territorio y también deshacer esa tendencia que existe de inmigración a la ciudad y sus modelos de agroindustria que son altamente insostenibles. Apuesto por una repoblación del medio rural vinculado a la provisión de alimentos de pequeña escala.

→ **És possible la sobirania alimentària a Catalunya?**

Resposta: si llevamos a cabo la idea anterior, podemos garantizar la soberanía alimentaria. Hace falta una planificación territorial claramente, hace falta reducir de forma considerable la cabaña ganadera de la ganadería industrial. También esto se debe relacionar con un cambio en los modelos de consumo. Tal y como decía Josep, no es solo abordar una pequeña parte del problema, si no que hay que trabajar con toda la complejidad de un sistema agroalimentario y estudiar todas las relaciones que existen con el consumo. En este sentido, con un cambio en los patrones de consumo de alimentos, una recuperación de las leguminosas autóctonas, reintroducir las rotaciones de cultivo, etc., se pueden conseguir servicios ecosistémicos que pueden contribuir a la adaptación al cambio climático, como por ejemplo, la captación de dióxido de carbono atmosférico en nuestros suelos incrementando la materia orgánica en ellos. Es imposible pensar que la gran industria alimentaria vaya a estar cultivando alimentos desde nuestras producciones y semillas autóctonas de la gran biodiversidad que tenemos. Hay que vincularlo todo con la agricultura y la ganadería a pequeña escala. En resumen, sí que es posible la soberanía alimentaria pero hacen falta cambios importantes, abordando todo lo que he comentado y también una mejora en la gestión del territorio.

Pregunta per a tots tres:

- La despoblació, l'abandonament de conreus, la pèrdua de la ramaderia extensiva i la manca de gestió forestal incrementen la vulnerabilitat al canvi climàtic. Hi esteu d'acord?
- Quines mesures creieu que són necessàries per tal de revertir aquestes problemàtiques?

Respostes:

MB: pel que fa la gestió forestal, la resposta és que sí. La manca de gestió forestal fa augmentar la vulnerabilitat dels boscos davant el canvi climàtic. Si tenim un bosc on no s'hi fa gestió des de fa temps, la competència serà més alta i tindrem episodis de mortalitat. A més, la quantitat de bosc que tenim té una clara influència en la quantitat d'aigua dels rius, etc., per tant, també es veuria afectat el sistema hídic. Una de les possibles solucions seria simplement gestionar millor i més. El percentatge de bosc privat està al voltant del 80%, els propietaris els costa molts diners. S'ha de recolzar per part de les administracions. S'ha d'apostar per un bosc divers per tal de fer front a possibles canvis. La biodiversitat als boscos es fonamental.

XB: s'està aplicant aquest model als Pirineus?

MB: d'alguna manera sí, les espècies més vulnerables s'estan protegint per augmentar la resiliència. Intentar que sigui el més irregularment possible en tema espacial. Ramaderia extensiva: no està desapareixent, s'està convertint. De bestiar menut a bestiar de vaca. El número d'explotacions baixa però cada vegada són més de vaques. El problema és que és un tipus de ramaderia més demandant i produeix canvis de vegetació i d'estrès hídic, no s'abasta. S'hauria d'afavorir més el bestiar oví i cabrum.

JM: en la línia de la Mireia, m'agradaria diferenciar les capçaleres de les conques i les planes. Les capçaleres són importants perquè és on tenim les masses forestals i perquè tenim els embassaments que ens portaran l'aigua a les àrees urbanes. Allà el més important serà la gestió forestal que condicionarà l'aigua blava disponible. A les parts baixes, la gestió és diferent: ve de la demanda urbana (millorar la xarxa de distribució), cal un control molt alt, tant en aigües superficials com subterrànies. La gestió ha de ser conjunta però s'ha de diferenciar en aquestes dues parts.

MGR: complementant d'acord amb el que deia en Marc Garriga. Les polítiques no afavoreixen els petits remugants, afavoreixen més altres tipus de ramaderia. El tipus de maneig del petit remugant és més difícil que la del gran. Existeix una necessitat de canviar les polítiques per afavorir el petit remugant. En els moments en què hi ha més augment de la sobirania alimentària, la ramaderia predominant és la del petit remugant, i viceversa.

A continuació es procedeix a un debat entre tots els ponents:

Als ponents de la taula rodona, s'uneixen en Marc Garriga i en Marc Prohom, per a realitzar un debat moderat per en Xavier Basora. El debat es durà a terme en base a les preguntes formulades pels participants de la sessió via xat.

Preguntes de les persones participants:

- **Narcís Prat:** Els boscos “gasten” cada vegada més aigua, amb reducció de l'escolament a rius de fins al 20%. Cal incloure en la gestió forestal disminuir la biomassa per tenir més aigua als rius?

MB: és cert que els boscos evapotranspiren aigua i, per tant, com més aigua tenen els boscos, més evapotranspiraran. Però quan s'elimina massa forestal, hi ha un augment d'aigua blava que percola però molt ràpidament (pocs anys després), es torna a recuperar el recobriment forestal, massa arbustiva, i el pic de l'aigua disponible ja no és tan clar, disminueix. Una bona gestió hauria de ser amb intervencions molt constants al llarg del temps.

JM: se li ha de sumar la gestió dels usos del sòl. Moltes zones que abans eren prats o conreus, quan hi havia aprofitament del sòl en general, el percentatge era inferior. És important reorganitzar el territori. La nostra resiliència ha de ser més gran per part nostra.

MG: jo crec que l'aposta ha de ser en la recuperació de pastures: mai hem tingut tanta cobertura arbòria com ara. És important conservar zones madures als boscos, són reservoris esponja d'humitat que ajuda que algunes espècies concretes només poden viure en aquestes condicions.

JM: visió polièdrica del canvi climàtic, són molts factors entrelaçats. I la solució? És la complexitat que té aquest problema davant de la nostra capacitat de resoldre-ho. Falta treball.

- **Delfina Cornejo:** ¿Cuáles crees, Marta, que son las mejores estrategias para fomentar la transición hacia la agroecología en Catalunya y si se está aplicando alguna de ellas? Muchas gracias.

MGR: unas compañeras del CSIC han estudiado cómo ha cambiado la ganadería en Catalunya desde la edad de bronce. Observan que cuando el mercado está enfocado a mercado exterior (ej. Imperio romano), el tipo de ganadería predominante es porcino y bovino, y en tiempos de potenciar el mercado interior (edad media) predominan el ovino y el caprino, que están desfavorecidos por las políticas actuales, tienen un impacto muy positivo en los ecosistemas. Las mejores estrategias para favorecer la agroecología pasan por una visión sistémica de los sistemas agroalimentarios, no es un tema sólo de agricultura, es necesario ver la alimentación como algo sistémico que incluye medioambiente, economía, educación, agricultura, territorio, salud, etc. Ahora estamos con el plan estratégico alimentario de Catalunya, es un buen primer paso, pero queda limitado: está poco enfocado todavía a la agroecología. Hace falta en este sentido, y esto se vincula con las políticas, un cambio de narrativa y enfoque. La alimentación debe ser un derecho humano y no una mercancía; la visión como mercancía limita y bloquea el abanico de políticas que se

pueden desarrollar. Sobre narrativas hemos hablado mucho en un informe a la UE sobre transición a sistemas alimentarios sostenibles y cómo realmente está bloqueando políticas valientes.

XB: estem parlant d'integració pel que fa a la gestió, un gran repte perquè suposa la interacció de diferents agents que es veuen afectats pel canvi climàtic, com creieu que s'han d'abordar possibles conflictes d'interessos?

JM: no és qüestió de solidaritat, sinó de compromís mutu. Això es pot assolir entre els diferents agents a través d'una negociació.

MB: estic d'acord. S'ha de fer seure els actors i que assumeixin la problemàtica per intentar arribar a consensos sabent que tothom ha de cedir una mica. És imprescindible. Crec que aquest consens, la gestió polièdrica, s'ha de fer des de les diferents perspectives però potser d'una manera més territorial. Tothom ha de ser partícip de les accions a emprendre i prendre decisions de manera territorial.

➤ **Santi Pérez:** l'objectiu d'aquesta "gestió forestal adaptativa" hauria de ser doncs aconseguir ecosistemes forestals més complexos i que tendeixin més a la maduració (més biodiversos i més resilient)?

MB: jo crec que sí (a títol personal). Han de ser sistemes complexos, diversitat d'espècies, d'estructures, que puguin acollir diferents espècies de tots els tipus de vida que hi ha als boscos.

➤ **Dula Han:** principalment s'ha parlat de temperatura i precipitació. Què sabem del vent?

MP: és una de les variables complicades d'observar. Depèn molt de la instrumentació, de la fiabilitat. El que marquen les projeccions és una disminució de la velocitat del vent, disminució dels episodis de tramuntana. Lligat al major domini dels anticiclons. Existeix també una implicació també en tema de recursos ètics.

Cloenda i pròximes fites

Gabriel Borràs, Oficina Catalana del Canvi Climàtic

Resum de la intervenció:

En Gabriel Borràs, de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, realitza una cloenda informativa sobre les següents sessions del procés participatiu.

Seminaris com els d'avui n'hi ha dos més el 23/02 i el 09/03. El primer serà sobre el canvi climàtic en l'ambient oceànic, mediterrani, i sobre la vulnerabilitat litoral, i l'eix de debat versarà entorn les infraestructures. El següent, serà sobre la fenologia, com el canvi climàtic està influenciant en el cicle vital de plantes i animals, també sobre la vulnerabilitat de la Catalunya interior, i l'eix de debat serà sobre l'agenda rural/urbana.

Aquests seminaris precedeixen les sessions deliberatives. El dia 27/01 hi haurà la sessió deliberativa sobre el seminari d'avui. Cal fer la inscripció. Són de 18h a 20.30h. L'objectiu és recollir les preguntes que els participants tinguin i sobretot l'aportació de noves mesures d'adaptació i la prioritització de les existents.

Annex: Aportacions realitzades al xat

Intervencions totals al xat:	117
Preguntes realitzades als ponents:	21
Preguntes sobre el procés/l'ESCACC30:	1
Propostes i reflexions:	12
Altres aportacions (salutacions, agraïments, etc):	83

Preguntes realitzades als ponents:

Per a en Marc Prohom:

1. **Vincent Giroud:** quin factor explica que sigui més complicat veure tendències a les precipitacions?
2. **Ma Àngels Alió Torreshe:** he trobat molt interessant la diapositiva amb les projeccions generals i la que es va fer servir a la cimera de Paris. M'agradaria algun comentari.
3. **Elisabeth Escala:** consideres que han estat i són poc ambiciosos els objectius marcats des de la UE per reduir els efectes d'aquest canvi climàtic?
4. **Narcís Prat:** Què passa amb possibles canvis sobtats del clima ja que moltes relacions poden no ser lineals? Podria ser que alguna cosa fes que en poc temps canviessin molt les temperatures, més del que us penseu?
5. **Dula han:** Què ha causat que la realitat sigui pitjor que les previsions? Una incorrecta determinació dels paràmetres de càlcul o una falta de coneixement del fenomen?
6. **Gisela Loran:** heu valorat l'efecte sobre l'evapotranspiració en les diferents projeccions i escenaris?
7. **Enric Ferré:** estudeu la relació entre la presència de CO₂ a l'atmosfera amb les temporades en què es llauen els camps? Hi ha estudis que relacionen ambdós fets amb l'alliberament del carboni del sòl.

Per a en Marc Garriga:

1. **Ma Àngels Alió Torres:** m'ha sorprès que la projecció de la cimera de Paris es situés en nivells tant baixos? Marc, saps perquè?
2. **Dula han:** en Marc comenta que s'ha incrementat lleugerament la precipitació al Pirineu. La causa primària ha sigut en freqüència o en intensitat mitjana?
3. **Narcís Prat:** les primeres comunitats a desaparèixer seran les fluvials associades a les glaceres o rius molt freds. Això es veu amb alguns invertebrats aquàtics. Teniu previst estudiar aquestes comunitats?
4. **Jordi Cunillera:** en Marc Garriga ha comentat que el període de neu a terra està disminuint. És similar aquesta disminució a totes les cotes? o és més significativa a cotes més baixes? Gràcies.
5. **Leonardo Bejarano Manjon:** com lliga aquest context de reducció de la innivació amb la candidatura dels Pirineus a acollir els Jocs Olímpics d'Hivern 2026?

Per a tots els ponents (MGR, MB, JM, MG, MP):

1. **Enric Ferré Jover:** s'ha previst tenir en compte la incidència de l'actual model de gestió agrícola en l'estratègia que s'està preparant? Em refereixo sobretot a la incidència del desherbatge compulsiu i el sòl nu, ja que això es relaciona en la contribució al canvi en els climes locals, per la capacitat de retenció d'aigua del sòl i per tant també en la humitat ambiental, la temperatura i la precipitació, a més de moltes altres coses. (NR)
2. **Dula han:** Principalment s'ha parlat de temperatura i precipitació. Què sabem del vent?
3. **Narcís Prat:** Per la Mireia o en Josep Mas-Pla. Els boscos "gasten" cada vegada més aigua, amb reducció de l'escolament a rius de fins al 20%. Cal incloure en la gestió forestal disminuir biomassa per tenir més aigua rius?

4. **Delfina Cornejo:** Para Marta Rivera: cuáles crees que son las mejores estrategias para fomentar la transición hacia la agroecología en Catalunya y si se está aplicando alguna de ellas. Muchas gracias!!
5. **Pep pujol vilamala:** qui ha de coordinar una gestió forestal estratègica efectiva? qui ha de cuidar-se del rius i les seves lleres? com hem de regular les emissions de CO₂, encara massa altes? i moltes més preguntes... (NR)
6. **Santi Pérez:** Per la Mireia: l'objectiu d'aquesta "gestió forestal adaptativa" hauria de ser doncs aconseguir ecosistemes forestals més complexos i que tendixin més a la maduració (+biodiversos i +resilients)?
7. **Caterina Tarrida:** creieu que la societat està disposada a pagar per aquesta gestió multifuncional necessària per a seguir obtenint aquests serveis ecosistèmics?
8. **Carlos Chica Moreu:** Los embalses ¿son beneficiosos?

Preguntes sobre el procés/l'ESCACC:

1. **Gisela Loran:** És necessari disposar d'ecosistemes en bon estat per afrontar l'adaptació al CC. Es preveu vincular l'ESCACC30 amb les polítiques agràries i d'urbanisme? Amb els plans i projectes d'infraestructures?

Propostes i reflexions:

1. **Bernat Claramunt:** Molt d'acord amb el que diu el Josep! Cal una estratègia més holista, tenint en compte la complexitat del territori.
2. **Santi Pérez:** Totalment d'acord amb el Josep Mas. El gran repte d'aquesta gestió integral vindrà de les tensions pels conflictes d'interessos dels diferents agents afectats pels efectes del CC.
3. **Eduardo Martínez:** Ens estem fixant molt en els problemes, que tots (o la majoria) veiem i reconeixem, però poc en les solucions. Les possibles solucions hauran de tenir una acció polièdrica, com ho són les causes.
4. **Pep Pujol Vilamala:** Administracions i conscienciació individual com a solucions.
5. **Anna Martin:** En processos participatius amb ramaders ha sorgit la dificultat de legalitzar les explotacions multiespècie, pel fet que s'han de tractar administrativament com explotacions diferents.
6. **Lenita Lac:** es parla de la conversió de les estacions d'esquí en estacions de muntanya.
7. **Narcís Prat:** La reforestació per abandonament de camps és una de les causes principals de la disminució del cabal de l'Ebre. Substitució boscos per pastures, fantàstic. Treure boscos on hi havia conreus.
8. **Pere Josep Navarro i Maroto:** Totalment d'acord! més gestió, recuperació de camps i pastura en el bosc, ja no sols per ser resilents davant de canvi climàtic, també per les amenaces dels Incendis Forestals de sisena generació.
9. **Gisela Loran:** La nova normativa de CC que es prepara a Europa proposa accions que hauran de ser el mínim de partida per arribar al consens amb els diferents actors i agents. Caldrà conscienciar al respecte.
10. **Francesc Rourad Serias:** Em fa la impressió que algunes de les estratègies d'adaptació proposades (p.ex. reducció de bosc) son contràries a l'exigència global de reducció del CO₂.
11. **Narcís Prat:** Els boscos arriba un punt que ja no retiren carboni. Si no els talles al final emeten més carbó que no pas retiren. Pel que fa als embassaments, des del punt de vista dels ecosistemes aquàtics no son beneficiosos. Compaginar beneficis i conservació es pot fer, però calen cabals ambientals adequats.

Memòria del xat complet:

1. **Govern obert:** Benvingudes i benvinguts al seminari aigua, aliments i boscos del procés participatiu "ACTUA. Ets el canvi", nova Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030 (ESCACC30).
2. **Elisabeth Escala:** Bona tarda des de Cerdanya!
3. **Gisela Loran:** Gràcies. Bona tarda
4. **Francesc Reguant:** Bona tarda
5. **SVS Acció en Blau:** Salutacions des de Sitges de Waste Watch !!
6. **Tomas Padrosa:** Bona tarda des de Sant Feliu de Llobregat
7. **Pep Pujol Vilamala:** Bona tarda des de Vallgorguina (la petita Sibèria)
8. **M. Dolors Caelles:** Bona tarda des de la Baronia de Rialb
9. **Lorena Vela Verde:** Bona tarda!!!
10. **Marc Riera:** Bona tarda des de Viladecans
11. **Eugenio Rojas Aparicio:** Des de la Xarxa Educació Pirineus Vius (REPV), bona tarda a tothom
12. **PERE PERE:** Bona tarda des d'Esparreguera
13. **Pepi Garcia:** Bona tarda des de Sant Feliu de Llobregat
14. **Irma Ventayol:** Bona tarda des de Barcelona! No em funcionen els links que teniu de les presentacions, sembla que s'ha tallat el text, ens podeu proporcionar un link vàlid?
15. **Tonifsan:** bona tarda des de La Tallada d'Empordà (Baix Empordà)
16. **Gemma Conde:** Bona tarda!
17. **Govern obert:** Aquest és el primer dels 3 seminaris amb experts que aportaran el seu coneixement sobre els reptes i mesures d'adaptació al canvi climàtic en relació a l'aigua, els aliments i els boscos.
18. **Inma Font:** Bona tarda des de Campins
19. **Pere Josep Navarro i Maroto:** Bon dia des de Santpedor (Bages)
20. **Eduardo Martínez:** Bona tarda, des de COMEI, i la Comissió de Medi Ambient del Col·legi de Biòlegs de Catalunya.
21. **Anna Vila Palol:** Bona tarda des de Setcases
22. **Ma Àngels Alió Torres:** bona tarda des de l'Alt Penedès
23. **Meritxell Frigola:** Bona tarda
24. **Eduard Pla Ferrer:** Bona tarda!
25. **Leonardo Bejarano Manjon:** Bona tarda
26. **Laura Tuduri Sanchis:** Bona tarda!
27. **Govern obert:** L'objectiu avui és compartir i intercanviar coneixement abans de la sessió deliberativa del dimecres 27 de gener; tots els participants que assistiu podreu debatre i aportar el vostre coneixement.
28. **Alba Piqué Serra:** Bona tarda!!
29. **Lenita Lac:** Bona tarda!!
30. **Anna Herrero:** hola a tothom!!
31. **Govern obert:** Mentre avanci el seminari, podeu participar per expressar els vostres dubtes o preguntes als ponents a través del xat, l'equip de moderadors intentarà fer-les arribar als ponents durant la sessió.
32. **Enric Ferré Jover:** Bona tarda
33. **Bruno López:** Bona tarda des de Menjar d'hort SCCL
34. **Govern obert:** Publicarem a <https://participa.gencat.cat/processe...> el resum del seminari, així com la resposta a aquelles preguntes que per temps no s'hagin pogut respondre durant el seminari.
35. **Carles Xifra Cirach:** Bona tarda!
36. **Alejo Coral:** Bona tarda
37. **Beatriz Sánchez:** Bona tarda!
38. **Hèctor Hernández Socias:** La Sínia Bona tarda des del riu Gaià!
39. **Iria:** Bona tarda des del Baix
40. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Bona tarda!
41. **Antonio Diaz:** Bona tarda des de Suez Agriculture

19 de gener de 2021

42. **Francesc Canalias:** hola bona tarda
43. **Eva Rocamora:** Bona tarda
44. **Diana Pascual:** Bona tarda a tothom
45. **Francesc Rourad Serias:** bona tarda des de la Garrotxa
46. **Maria Indurain:** Bona tarda
47. **Josep Martí Vives Abril:** Bona tarda!!!!
48. **Josep Canals MedCities:** Bon dia en nom de MedCities
49. **Medi Ambient - Ajuntament VNG G.:** Bona tarda des de Vilanova i la Geltrú.
50. **Josep Canals MedCities:** des del Baix Llobregat
51. **Joan Arévalo Vilà:** Bona tarda des d'Olesa
52. **Carles Barcons Ribes:** Bona Tarda des de Bigues i Riells
53. **Govern obert:** Et donem la benvinguda al xat en directe. Recorda protegir la teva privacitat i complir les directrius de la comunitat.
54. **Antoni Franch:** Bona tarda
55. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Feu servir el xat per fer arribar qüestions als experts
56. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** #ESCACC30
57. **Govern obert:** Us recordem que podeu participar expressant els vostres dubtes, inquietuds o preguntes als ponents a través del xat, i l'equip de moderadors intentarà fer-les arribar als ponents durant la sessió.
58. **CREAF Ecologia:** Bona tarda a tots i totes des del CREAF
59. **Caterina Tarrida:** bona tarda!
60. **Tomas Padrosa:** Serà possible disposar de les presentacions?
61. **Ma Àngels Alió Torres:** he trobat molt interessant la diapo amb les projeccions generals i la que es va fer servir a la cimera de París. m'agradaria algun comentari
62. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Hola Tomas, publicarem a <https://participa.gencat.cat/processe...> el resum del seminari
63. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** I demanarem les presentacions als ponents, també
64. **Iria:** passeu l'enllaç
65. **Elisabeth Escala:** Per en Marc Prohom: consideres que han estat i són poc ambiciosos els objectius marcats des de la UE per reduir els efectes d'aquest canvi climàtic?
66. **Narcís Prat:** Marc, què passa amb possibles canvis sobtats del clima ja que moltes relacions poden no ser lineals? Podria ser que alguna cosa fes que en poc temps canviessin molt les temperatures, més del que us penseu?
67. **Vincent Giroud:** gràcies per la respota
68. **Dula han:** Què ha causat que la realitat sigui pitjor que les previsions? Una incorrecta determinació dels paràmetres de càlcul o una falta de coneixement del fenomen?
69. **Gisela Lorán:** Pregunta: Heu pogut valorar l'efecte sobre l'evapotranspiració en les diferents projeccions i escenaris?
70. **Enric Ferré Jover:** Estudieu la relació entre la presència de CO₂ a l'atmosfera amb les temporades en què es llauen els camps? Hi ha estudis que relacionen aquests dos fets amb l'alliberament del carboni del sòl.
71. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Totes les preguntes quedaran recollides al resum de la sessió, juntament amb les seves respostes
72. **Ma Àngels Alió Torres:** m'ha sorprès que la projecció de la cimera de París es situés en nivells tan baixos? Marc, saps per què?
73. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Moltes gràcies per totes les preguntes! També podeu fer arribar preguntes a mesura que el ponent presenta, i així les anem recollint
74. **Anna Vila Palol:** Molt interessant però haig de marxar que tinc una altra reunió. Ho miraré a través de la pàgina de participació.
75. **Dula han:** En Marc comenta que s'ha incrementat lleugerament la precipitació al Pirineu. La causa primària ha sigut en freqüència o en intensitat mitjana?

76. **Narcís Prat:** Les primeres comunitats a desaparèixer seran les fluvials associades a les glaceres o rius molt freds. Això es veu amb alguns invertebrats aquàtics. Teniu previst estudiar aquestes comunitats?
77. **Jordi Cunillera:** En Marc Garriga ha comentat que el període de neu a terra està disminuint. És similar aquesta disminució a totes les cotes? o és més significativa a cotes més baixes? Gràcies.
78. **Lenita Lac:** Reflexió: es parla de la conversió de les estacions d'esquí en estacions de muntanya.. (by Javier Martín Vide)
79. **Leonardo Bejarano Manjon:** Com lliga aquest context de reducció de la innivació amb la candidatura dels Pirineus a acollir els Jocs Olímpics d'Hivern 2026?
80. **Elena Lacort:**, de l'AMB. Disculpeu perquè estic al meu compte gmail.
81. **Bernat Claramunt:** Molt d'acord amb el que diu el Josep! Cal una estratègia més holista, tenint en compte la complexitat del territori.
82. **Enric Ferré Jover:** S'ha previst tenir en compte la incidència de l'actual model de gestió agrícola en l'estratègia que s'està preparant?
83. **Enric Ferré Jover:** Em refereixo sobretot a la incidència del desherbatge compulsiu i el sòl nu, ja que això es relaciona en la contribució al canvi en els climes locals,
84. **Enric Ferré Jover:** per la capacitat de retenció d'aigua del sòl i per tant també en la humitat ambiental, la temperatura i la precipitació, a més de moltes altres coses.
85. **Dula han:** Principalment s'ha parlat de temperatura i precipitació. Què sabem del vent?
86. **Santi Pérez:** Totalment d'acord amb el Josep Mas. El gran repte d'aquesta gestió integral vindrà de les tensions pels conflictes d'interessos dels diferents agents afectats pels efectes del CC
87. **Espai TReS Territori i Responsabilitat Social:** Quan realitzeu una pregunta, podeu indicar a qui l'adreceu, de la taula rodona. Moltes gràcies!
88. **Eduardo Martínez:** Ens estem fixant molt en els problemes, que tots (o la majoria) veiem i reconeixem, però poc en les solucions. Les possibles solucions hauran de tenir una acció polièdrica, com ho són les causes.
89. **Gisela Loran:** És necessari disposar d'ecosistemes en bon estat per afrontar l'adaptació al CC. És preveu vincular l'ESCACC30 amb les polítiques agràries i d'urbanisme? Amb els plans i projectes d'infraestructures?
90. **Narcís Prat:** Mireia/Josep Mas-Pla. Els boscos "gasten" cada vegada més aigua, amb reducció de l'escolament a rius de fins al 20%. Cal incloure en la gestió forestal disminuir biomassa per tenir més aigua rius?
91. **Delfina Cornejo:** Para Marta Rivera: cuáles crees que son las mejores estrategias para fomentar la transición hacia la agroecología en Catalunya y si se está aplicando alguna de ellas. Muchas gracias!!
92. **Pep Pujol Vilamala:** qui ha de coordinar una gestió forestal estratègica efectiva? qui ha de cuidar-se del riu i les seves lleres? com hem de regular les emissions de CO₂, encara massa altes? i moltes més preguntes...
93. **Pep Pujol Vilamala:** administracions i conscienciació individual com a solucions
94. **Anna Martin:** En processos participatius amb ramaders ha sorgit la dificultat de legalitzar les explotacions multiespècie, el fet que s'han de tractar administrativament com explotacions diferents.
95. **Santi Pérez:** Per la Mireia: l'objectiu d'aquesta "gestió forestal adaptativa" hauria de ser doncs aconseguir ecosistemes forestals més complexos i que tendeixin més a la maduració (+biodiversos i +resilients)?
96. **Narcís Prat:** Comentari: La reforestació per abandonament de camps és una de les causes principals de la disminució del cabal de l'Ebre. Substitució boscos per pastures, fantàstic. Treure boscos on hi havia conreus.
97. **Caterina Tarrida:** creieu que la societat està disposada a pagar per aquesta gestió multifuncional necessària per a seguir obtenint aquests serveis ecosistèmics?
98. **Pere Josep Navarro i Maroto:** Totalment d'acord! més gestió, recuperació de camps i pastura en el bosc, ja no sols per ser resilents davant del canvi climàtic, també per les amenaces dels Incendis Forestals de sisena generació.

99. **Francesc Rouradserias:** Em fa la impressió que algunes de les estratègies d'adaptació proposades (p.ex. reducció de bosc) son contràries a l'exigència global de reducció del CO₂
100. **Gisela Loran:** La nova llei de CC que es prepara a Europa proposa accions que hauran de ser el mínim de partida per arribar al consens amb els diferents actors i agents. Caldrà conscienciar al respecte.
101. **Carlos Chica:** Moreu Los embalses ¿son beneficiosos?
102. **Narcís Prat:** Els boscos arriba un punt que ja no retiren carboni. Si no els talles al final emeten més carbó que no pas retiren.
103. **Jorge Bravo Pratscher:** Alguien sabe si hay algún canal en whatsapp o telegram donde se encuentren expertos como los presentes en este evento? Sería genial hacer preguntas después de esta sesión. Moltes gràcies a tots.
104. **Govern obert:** Moltes gràcies a totes i a tots per la vostra assistència i participació.
105. **Govern obert:** Recordeu que us esperem el dia 27 de gener a les 18h, a la sessió deliberativa on tots els participants podreu participar i proposar mesures per a la elaboració de l'ESCACC30.
106. **Govern obert:** Us animem a participar a les diferents activitats proposades en el procés participatiu "ACTUA. Ets el canvi". Teniu tota la informació a <https://participa.gencat.cat/processe...>
107. **Narcís Prat:** Embassaments comentari: Des de el punt de vista dels ecosistemes aquàtics no son beneficiosos. Compaginar beneficis i conservació es pot fer, però calen cabals ambientals adequats.
108. **Santi Pérez:** Gràcies per la sessió i gràcies als ponents!
109. **Govern obert:** I també us animem a fer-ne difusió entre els vostres àmbits socials.
110. **Eva Rocamora:** gràcies
111. **Leonardo Bejarano Manjon:** Ha estat molt interessant. Moltes gràcies per la sessió. Ens veiem a la propera! Farem difusió!
112. **Maria Crehuet:** gràcies. Molt interessant
113. **Jordi Cunillera:** Gràcies a tothom!!
114. **Meritxell Frigola:** Moltes gràcies!
115. **Eduardo Martínez:** Moltes gràcies... SEGUIM treballant
116. **Anna Martin:** Gràcies, fins la propera
117. **Gisela Loran:** Moltes gràcies!